

BİD'AT VE HURÂFELER HAYATIMIZDA NE KADAR YAŞIYOR?

Bidat, asr-ı saâdet'ten sonra ortaya çıkan, şer'î bîr delile dayanmayan inanç, ibadet, fikir ve davranışlar hakkında kullanılan ve daha önce benzeri bulunmayıp sonradan ortaya çıkan şey anlamına gelir. Hurâfe ise, mantıkî temeli olmayan telakki ve uygulamaları, din adına ileri sürülüp benimsenen bâtil inanç ve davranışları ifade eden, akla ve gerçeğe aykırı düşen aldatıcı söz demektir.

İslâm'ın ortaya çıktığı topraklar ve daha sonraki süreçte karşılaşılan yeni kültür ve medeniyetlerin içinde barınan gelenek, görenekler ve inanç yapılarının bir şekilde İslâm'ın içine girmesiyle bidat ve hurafelerin meydana geldiği anlaşılmaktadır. Hz. Peygamber (s.a.s.), cahiliye döneminde yaşanan ve İslâm'ın ruhuna uymayan birçok davranışı yasaklarken, dinin ana naslarına uyanları ise serbest bırakmıştır.

Bugün toplumumuzda, İslâm'ın ruhuna uymayan birçok inanışın dindenmiş gibi yaşadığı malumdur. Belki de kendi hayatımıza baktığımızda bunların farkına bile varmamaktayız. Yapılan araştırmalarda, bidat ve hurafe denilebilecek yüzlerce konunun ortaya çıktığı tespit edilmektedir. Biz de, söz konusu araştırmaları esas alarak, toplumumuzda daha fazla temayüz eden bid'at ve hurafeleri ele alacağız.

Tarihsel sürecini ne kadar geriye götürürsek götürelim, sihir ve büyü meselesinin toplumların hayatlarında yer aldığına şahit olmaktayız. Mesela Musa (a.s.) zamanında sihir ve büyü meselesi fevkalade yaygındır. Allah Teâlâ, Musa (a.s.)'ı o topluma görevlendirirken, eline onları alt edebilecek sihir gücü ile göndermiştir. Buradan, en eski tarihsel olay olarak, mezkur olaydan sihir ve büyüü tespit etmekteyiz. Geçmişte olduğu gibi bazı insanlar sihir ve büyü işine devam etmektedirler. Olmayan bir şeyi el çabukluğuyla yapmaya çalışmaktadırlar. Toplumda, özellikle bazı insanlar, başkaları için büyü yaptırmaya devam etmektedirler. İstedikleri yerine gelmesi için halk arasında ilaç yaptırma olarak nitelendirilen büyü faaliyetinde buldukları bilinmektedir. İslâm'ın kesin olarak reddettiği bu tür olaylar için Müslümanın ihlas, felak, nas surelerini ve ayete'l-kürsi'yi her gün okuması elzemdir.

Bugün toplumumuzda, bulunduğumuz bölgede yaşamış ve vefat etmiş değerli insanların türbelerinin olduğunu, bazı kişilerin de isteklerini dilemek için onlara gittiğini görmekteyiz. Her şeyden önce, o türbelerde yatan insanlar yaratılmış bireyler, başkasına muhtaç olan kişilerdir. İslâmî yaşantısıyla temayüz etmiş olabilirler.

Allah'ın dostları anlamına gelen veli sıfatının da kullanıldığı sâlih insanlardan olabilirler. Böyle olsalar bile, bizler Müslümanlar olarak isteklerimizi onlardan dileyemeyiz. Çünkü onlar, insandır. Hayattayken de isteklerini yaratıcılarından yani Allah'tan dileyen aciz kişilerdir. Biz böyle aciz kişilerden, sınavda başarılı olmayı, çocuğumuzun olmasını, işimizin iyi gitmesini, zengin olmayı vs. isteklerimizi dileyemeyiz. Karşıdaki insanın da isteklerimizi yerine getirme salahiyeti bulunmamaktadır. Bu noktada, bizlerin türbelere çaput bağlamayı, oraya gidip istekte bulunmayı, kalem silgi götürüp oralara sürmeyi, sirke dağıtmayı bir tarafa bırakmamız gerekmektedir. Bizler, mutlaka bulunduğumuz bölgedeki sâlih insanların kabirlerini ziyaret edelim. Ancak ziyaretimizle onların hayatlarını, İslâm'ı yaşama adına gayretlerini araştıralım. Bu da bizim hayatımızın istikametine etki etmelidir. Eğer oralarda istekte bulunurken, gerçekten türbede metfun bulunan kişiden bilebile istekte bulunursak, bu Allah'a ortak koşma olacak, dolayısıyla bu da bizi dinden çıkmaya kadar götürecektir. Müslümanlar olarak bizler, isteklerimizi aracısız Rabbimizden dilemeliyiz.

Yakınlarımızdan birileri vefat ettiğinde, 7. 40. ve 52. günlerinde ibadet etmeyi, hatimler okutmayı yeğlemekteyiz. Her şeyden önce, ölünün arkasından Kur'an okumak için belirli günler yoktur. Ne zaman ve kim tarafından ihdas edildiği malum olmayan bu günlerde hatim okutmak gibi vefat edenin yakınları üzerine düşen bir görev yoktur. Herkes, vefat edenin arkasından, istediği bir zamanda ve günde duasını yapabilir, Kur'an'ını okuyabilir. Bunun sınırlı bir zamanı yoktur. Eğer mümkünse, her bir kişinin kendi bildiği çerçevede, bizzat kendisinin okuması daha doğru bir davranış olacaktır.

Yukarıdaki mevzuyu tamamlayan bir konu da, ölünün belli günlerde arkasından mevlit okutmak söz konusudur. Mevlitte, ülkemizde genellikle Süleyman Çelebi'nin Hz. Peygamber için yazmış olduğu nat-ı şerif tercih edilmektedir. Yapılan araştırmalara göre, Hz. Peygamber'e 200'ün üzerinde nat-ı şerif yazılmıştır. Bunlardan bazıları ise, mevlit şeklinde, İslâm ülkelerinin bazı bölgelerinde okutulmaktadır. Mevlitte, Hz. Peygamber'e karşı duygu ve düşüncelerin anlatıldığı bir çerçevenin olduğu bilinmektedir. Bu, bir ibadet değildir. Herhangi bir dini değeri de yoktur. Mevlidin sonunda okunan Kur'an-ı Kerîm, bir ibadettir. Bu da mevlitten bir parça değildir. Mevlit, bugün insanlar tarafından vefat edenlerinin arkasından mutlaka okutulması gereken dini bir görev gibi algılanmaktadır. Dini bir değeri olmayan bir

şeyin dindenmiş, mutlaka yapılması gerekirmiş gibi hareket edilmesi bidattir. Bu, İslâm'da olmayan bir şeyi İslâm'ın içine sokmak demektir ki, Hz. Peygamber, sonradan İslâm'a katılanların reddedildiğini beyan etmektedir. Ben, mevlit okuma işinin, Yasin suresini okumaya çevrilmesi gerektiği kanaatindeyim. Çünkü mevlidin dini bir değeri yok iken, “Ölülerinizin arkasından Yasin okuyunuz” şeklinde Allah Rasûlü'nün tavsiyesi vardır. Maalesef, mevlit okutmakla bu alanda bir sektör oluşturulmuştur. Ancak sonuçta bir hocamızın ifadesiyle, mevlit okutan vefat edenin arkasından görevini yaptı diye meşhur olacak, okuyan parasını alacak, okunan da dini bir değeri olmadığı için havasını alacaktır.

Bid'at ve hurafeler ile ilgili halk arasında yaşanan birçok konu vardır. Onları da şu şekilde zikredebiliriz: Kahve falına bakmak, falcıya inanmak, nazardan korunmak için at nalı, kemik takmak, kurşun dökmek, uğur, uğursuzluk aramak, iki bayram arası nikâh kıymamak, hamilenin çocuğun ömrü kısa olur diye saç kesmemesi, işe başlamak için gün ve tarih seçmek, baykuşta, uluyan köpekte, tavşanda, kedide, uğursuzluk aramak, renklerden ve rakamlardan hüküm çıkarmak, yeni yapılan eve, yeni arabaya boynuz, kemik, mavi bez, mavi boncuk takmak, gece sakız çiğnememek aynaya bakmamak, tırnak kesmemek, esnafın ilk kazandığı parayı yere atıp yüzüne sürmesi, uğur araması, çocuğun göbeğini ilerde ne olması isteniyorsa oranın bahçesine gömmek, bir şey için hayvan kesip kanını alnına, arabaya, oraya buraya sürmek, akşam eve süt, sirke, acı sokmamak, bir kötü şeyden korunmak için duvara, tahtaya vurmak veya kulak çekmek, şeytan kulağına kurşun demek, ücretle Kur'an okutmak, kulağı çınlayan birinin beni anıyorlar demesi, evlenemeyenlerin başında kilit açmak vs.

Din, sadece, ayet ve hadisler çerçevesinde şekillenen bir umdedir. Dinde olmayan şeylerin peşinden koşarak, onları dinmiş gibi yaşamak, bize zaman kaybettirecek ve inancımıza zarar verebilecektir. Bid'atler ve hurafeler, dinin iyi araştırılmadığı yerlerde ortaya çıkmaktadır. Onlar bizi, Allah korusun şeytanın ve nefsimizin peşinden yanlış yönlere götürecektir. Doğru bir din anlayışı, iyi Müslüman olmaya, iyi bir Müslüman da varlığı var eden ve hak dini inzal eden hakka ulaştıracaktır.